

28

CẦN THƠ:

Nhộn nhịp lễ hội cầu an

Bài & ảnh: PHAN THỊ ANH THU

Theo tục lệ có từ lâu đời, lễ cầu an (có nơi gọi là lễ Tống gió, tống ôn) của người dân Nam Bộ diễn ra trong các ngày: 12, 13, 14 tháng Giêng âm lịch, trong đó ngày 14 được xem là chính lễ với nhiều nghi thức trang trọng. Theo nghĩa đen của các từ này thì *tống* là “tiễn”, *ôn* là “dịch bệnh”, *gió* là “gió độc” gây bệnh cho con người.

Vừa trang trí cho con lân rất đẹp và bề thế của mình trong tiếng trống kèn inh ỏi để chuẩn biếu diễn cho lễ hội cầu an năm 2017, anh Tạ Quang Ninh, ngụ khu vực 7, phường Hưng Phú, quận Ninh Kiều, TP Cần Thơ vừa chia sẻ: “...lễ hội này đã có hàng mấy mươi năm, thu hút rất đông người dân từ các tỉnh thuộc Đồng bằng sông Cửu Long về tham dự, năm nay khí thế nhộn nhịp hơn các năm trước...”.

Đến đây, chúng tôi bắt gặp xung quanh các miếu thờ rất nhộn nhịp, đông vui khác thường. Trước cửa mỗi nhà đều

làm bàn thờ, thắp nhang liên tục ngày đêm. Trước cửa mỗi gia đình đều đốt than củi bỏ muối hạt trong những chiếc lò gạch, thau gang, nhôm... nhiều giờ liền.

Ông Chung Văn Tám, người dân phường Hưng Thạnh, quận Cái Răng (TP.Cần Thơ) giải thích: “... Ngày này, mỗi nhà đều đốt củi hay than xua đi sự rủi ro, kém may mắn cho gia đình và lập bàn thờ cầu mong sự thành đạt, sức khỏe...”.

Năm nay, lễ Cầu an tại Cần Thơ có nhiều hoạt động vui chơi như Múa lân, hát bội, Đờn ca tài tử, cúng các loại thức ăn như: Heo trắng, cá lóc... thu hút nhiều ▶

► người đến xem, nhiều nhất là phần “đốt lửa” và “tống gió” với nghi thức thả thuyền giấy ra sông lớn, trên đó có chở theo nhiều gạo, muối, cơm dẹp, bí đao... của người đến cúng dường để “tống tiễn” nhiều điều xui xẻo, rủi ro, đau ốm, bệnh tật ra khỏi gia đình, địa phương, đồng thời cầu cho quốc thái dân an, mưa thuận gió hòa, cuộc sống dân làng được ấm no, hạnh phúc. Dưới thân thuyền là những bè chuối kết lại. Thuyền này được ban tế tự của Miếu làm lễ rước rất long trọng trước khi chuyển xuống tàu ghe chở ra sông lớn và thả trôi trên dòng nước. Nhiều địa phương tổ chức lễ hạ thuyền giấy vào sáng sớm hay ban đêm. Có nơi chọn thời gian từ 14 đến 15 giờ để tiến hành nghi lễ này. Riêng tại Cần Thơ, việc thả thuyền tiến hành vào ngày 10-2-2017. Ban đêm, ngoài phần cúng tế, Ban tổ chức còn dùng xuồng nhỏ bơi cặp theo mé sông kết hợp với đội lân múa trên bờ đến nhận muối, gạo của từng nhà chuyển ra thuyền giấy trên sông.

Bà Trịnh Thị Bé Sáu, ngụ xã Trường Long, huyện Phong Điền (TP. Cần Thơ) kể: “... Hàng năm, lễ cầu an tại địa phương diễn ra rất lớn nhưng vẫn đảm bảo an ninh trật tự, không xảy ra các vấn đề có liên quan đến mê tín dị đoan, bà con phấn khởi lắm vì làm ăn được mùa, không dịch bệnh, xóm làng yên vui...”.

Cũng theo bà Sáu, vào những ngày lễ, nhà nhà đều đến thấp hương cầu nguyện tại Miếu Bà, làm nhiều bánh, mứt, thức ăn chuẩn bị đến cúng bái. Nhiều người tuy ở xa (như Hậu Giang, Vĩnh Long) nhưng mỗi năm đều có mặt tại đây để cầu nguyện.

Về nguồn gốc lễ cầu an, đến nay tồn tại nhiều truyền thuyết khác nhau nhưng đa phần có điểm trùng hợp, đó là dịp mọi người tưởng nhớ công đức của Bà Thiên Hậu, vì “thần” cai quản sông nước để cầu mong bà giúp đỡ khi gặp hoạn nạn, không gây bão lũ để người dân yên ổn làm ăn

Chuẩn bị lân để biểu diễn trong lễ hội cầu an ở Cần Thơ.

và trừ khử những loại người hung ác, gian tà.

Riêng về tục lệ làm thuyền giấy thì ông Lê Quang Trinh, 88 tuổi, Trưởng ban tế tự Miếu Bà phước Hưng Phú, quận Cái Răng cho biết: Xa xưa, thuyền này có hình tượng những quan họ giá của bà Thiên Hậu như: Quan Công, Quan Bình và Châu Sương, gương giáo chỉnh tề, mặc võ phục, tư thế ngồi trên các lưỡi dao biểu hiện sự uy dũng, miêng xỏ những cây xiên ngang bằng sắt biểu hiện cho chí khí của thần linh. Trên thuyền có câu liên “Chức sắc đại can, Quốc gia Nam Hải”. Ngày nay, những hình tượng ấy không còn, thay vào đó là những hình ảnh và binh khí “hiện đại” hơn. Nhiều

ngôi Miếu bà còn kết hợp việc thờ bà chúa Xứ ở An Giang như các miếu ở quận Cái Răng (TP Cần Thơ), huyện Đông Hải (Bạc Liêu)...

Trong tiếng múa lân rộn ràng, cờ xí muôn màu, muôn vẻ, hàng ngàn người dân đổ xô ra phía sông lớn xem hành lễ trên sông và cũng để cầu an cho chính gia đình mình. Sự kiện này luôn thu hút du khách nước ngoài dừng thuyền ghé trên sông Hậu để tham quan tìm hiểu, chụp ảnh lưu niệm.

Lễ Cầu an - nét đẹp truyền thống văn hóa dân gian của người dân Cần Thơ đã và đang được cộng đồng chung tay giữ gìn và phát huy bản sắc vốn có. □